N°. 198.

DE GRONDWET.

18[illegible]

VERSCHIJNT
Alle dagen, behalve Zon- en Feestdagen.

PRIJS DER ADVERTENTIEN:
Van één tot zes regels. . . . . ƒ 1.00.
Voor elken regel meer. . . . . » 0.15.
Behalve de 35 cts. zegelgeld.

VRIJDAG 13 JANUARIJ.

UITGEVER-DIRECTEUR:
C. H. SUSAN, Jr., te 's Gravenhage.

Brieven **franco** aan het Bureau **De Grondwet.**
Jan Hendrikstraat, n°. 259.

ABONNEMENTSPRIJS:
Voor 's Gravenhage per 3 maanden . . . . . . ƒ 4.50
Voor de overige steden des Rijks . . . . . . » 5.50

Hoofd-Bureau voor Ned. Oost-Indie:
VAN HAREN NOMAN EN KOLFF, te Batavia.
Prijs franco per Landmail voor Java en buitenbezittingen, per jaar, met vooruitbetaling bij het nemen van het abonnement ƒ 70, Ned. Cour.

R. R., de gunstig bekende schrijver in de *IJsselbode* geeft het volgende verhaal van den aanleiding tot het ontslag van den heer van Doorn, als Minister van Financiën, en knoopt er beschouwingen aan vast, welke wij in de aandacht onzer lezers aanbevelen:

Men weet, dat de heer van Doorn zich met hand en tand verzet heeft tegen het voorstel der negen leden tot vermindering van belasting. Dat hij, nog vóór hij de verdediging van het voorstel had gehoord, eene philippica heeft gehouden tegen elk voornemen van dien aard. Dat hij, behalve de politieke strekking van het voorstel, die in zijn oog een gruwel was, het veroordeelde op grond: dat de schatkist volstrekt geen verlies kon lijden; dat naauwelijks een overschot van 3 ton in het verschiet zich opdeed (eene bewering den volgenden dag door de Staats-Courant wederlegd, die opgaf, dat het overschot over de 11 maanden van 1853 reeds bijna 3 millioen bedroeg) — dat dit overschot zou worden geabsorbeerd door noodwendige buitengewone uitgaven, en dat eindelijk de dreigende staat van de Europesche politiek het allezins onraadzaam maakte thans onze hulpmiddelen te beperken. In één woord, zijn stokpaardje was, dat er aan geene vermindering van belastingen kon worden gedacht.

De Minister van Justitie was het vrij wel met hem eens, en stelde reeds in December den toestand van Europa voor, alsof wij onvermijdelijk in een oorlog zouden moeten worden gewikkeld. De heer van Hall was iets voorzigtiger, en verwierp niet geheel en al het denkbeeld eener vermindering van belasting; maar verklaarde, dat de Regering het zich tot een genoegen zou rekenen *te zijnen tijd* daartoe een voorstel te kunnen doen. Er werd dan ook reeds opgemerkt, dat van Hall met van Doorn en Donker niet geheel en al homogeen was op dit punt.

En ziet, nu is het gebleken, dat het voorstel der negen leden werkelijk een diepen indruk op het gemoed van van Hall heeft gemaakt, dat hij zich door die voorstellers heeft laten *overtuigen*. Of, wil men eene andere lezing, hij heeft bemerkt, dat het voorstel gunstig door de natie is opgenomen; dat de drogredenen, waarmede het werd bestreden, hoegenaamd geen invloed hebben gehad; en met een angstig hart denkende aan de verkiezingen van Julij is van Hall tot het besluit gekomen, dat het maar beter ware van zijne zijde een voorstel van gelijken aard als dat der negen leden te doen, ten einde zich populair te maken. De dwaze houding, dat de Regering in Februarij zelve zou verrigten wat zij in December in anderen ten hoogste afkeurde, zal hij wel door fijngesponnen redenen weten te verbloemen. En wanneer is van Hall ooit voor eene inconsequentie teruggedeinsd?

Welke van die beide lezingen men nu als de ware wil aannemen, — een feit is het, dat van Hall in den ministerraad, voor zijne van verbazing verstomde ambtgenooten, bedaard de stelling heeft ontwikkeld, dat thans de tijd was gekomen om van wege de regering een voorstel te doen tot *vermindering van lasten*. Hij voor zich meende, dat daartoe het eerst in aanmerking moest komen de afschaffing van het *tonnegeld*, en van den accijns op de brandstoffen, gepaard met eene verbetering van de wet op het personeel, en vroeg daarop het advies van v. Doorn. Deze bleef zich in zoo verre gelijk, dat hij verklaarde in geen geval dergelijk voorstel te kunnen doen; en toen niettemin het gevoelen van v. Hall in den ministerraad de overhand behield en 's Konings goedkeuring verwierf, vroeg van Doorn zijn ontslag, dat hem terstond werd gegeven.

En nu is mijnheer van Hall Minister van Finantiën, wel is waar *tijdelijk*, maar om het zoo lang te blijven als het hem goeddunkt. Om het zich gemakkelijk te maken, heeft hij eene nieuwe betrekking geschapen, eene soort van meesterknecht-minister, onder den titel van hoofd-administrateur van finantien, en op een traktement van ƒ 6000. Hoe van Hall die post met de begrooting zal rijmen, waar noch die titel, noch dat traktement op voorkomt, is eene vraag, die wij maar aan van Hall zullen overlaten; genoeg, dat hij nu iemand heeft voor de dagelijksche administratie, en zelve het politieke deel van het departement, het meest eervolle en schitterende, kan waarnemen; en dit te eer, omdat hij nu ook wat meer van den secretaris-generaal kan vergen, dien hij mede — o, bezuiniging! — eene verhooging zijner wedde van ƒ 1000 heeft gegeven!

Wij hebben dus nu zoo wat anderhalf minister van Finantien, en waarlijk ook een minister voor de hervormde en andere eerediensten! Wel is waar, zal mijnheer Groen vragen, hoe of dat overeenkomt met de homogeniteit van het ministerie, dat van Doorn toch lid blijft van den ministerraad, uit welks boezem met zijn gevoelen strijdige voorstellen zullen uitgaan, — maar zoo nauw moet men het niet nemen in de dagen van heden. Dan zou men waarlijk ook aan Dirk Donker wel kunnen vragen, of de toestand van Europa zoo merkelijk verbeterd is, dat thans alle vrees voor oorlog geweken zou zijn, die hem in December tegen het verminderen van belasting deed ijveren? — Men ziet het, wat dwaze vragen men zou kunnen doen, als men al te erg op de fijne punten wilde letten.

[illegible] laat ons dergelijke vragen niet doen; maar afwachten welke voorstellen van Hall te berde zal brengen, en op welke wijze [illegible] de doelmatigheid van [illegible] ongewijfeld zullen wij nieuwe proeven van zijne *behendigheid* zien. — Maar het doet niets, als de natie er maar de vruchten van oogst. En dit staat vast, dat de constitutionelen niet het voorbeeld volgen zullen der ministerielen en een voorstel verwerpen, dat op zich zelf goed is, *omdat* het van hunne tegenpartij komt.

Hierop lette men echter: welke eene kracht heeft de waarheid niet? — Het voorstel der negen leden is *niet* vruchteloos geweest; de voorstellers zijn *niet verslagen*, zij zijn eenvoudig door eene factieuse meerderheid *overstemd;* maar zij dragen eene luisterrijke overwinning weg; — want van Hall ziet zich, overvleugeld door de aangevoerde argumenten, gedwongen aan de voorstellers *gelijk te geven*, en in anderen vorm *hetzelfde* te doen, wat zij poogden te verrigten. De eer van het voorstel komt dus niet aan de Regering, maar aan de constitutionnele partij, die de impulsie heeft gegeven, en door kracht van redenen de waarheid heeft weten te doen zegevieren.

Welk een misselijk figuur zullen nu toch wel de ministeriële dagbladen maken! — Wij beklagen hen van harte als zij het voorstel van van Hall *moeten* toejuichen.

Het *Weekblad van den Helder*, waarvan wij reeds eenige beschouwingen mededeelden over de positie van het tegenwoordige Ministerie, geeft de volgende indrukken terug van de discussiën over het voorstel der negen leden.

Dit voorstel, dat in zijn aard zeer eenvoudig was, en alleen afhankelijk behoorde te zijn van de vragen, of de staat de opbrengst dier belastingen noodig had, en zoo neen, of er dan eene andere belasting was, die eerder in aanmerking behoorde te komen, is door het ministerie en zijne aanhangers tot een politiek vraagstuk verheven, omdat de voorstellers tot de geslagen constitutionele partij behoorden.

De deliberatien zullen eene vlek blijven in onze parlementaire geschiedenis. Zij leveren voorbeelden van eene drift en partijdigheid, waarbij het algemeen belang wordt opgeofferd, ter wille der personen. Het zou ons te ver voeren, indien wij hier gingen betoogen. — Wij behouden ons voor, dit later meer opzettelijk te doen. — Het is een allertreurigst, maar geen verrassend verschijnsel, waar tegen echter de kalmte en waardigheid der voorstellers schitterend uitsteekt. In de zedelijke zoowel als in de natuurlijke wereld, oogst men vruchten naar dat men gezaaid heeft. — En het ministerie is tot stand gekomen, en de kamer is verkozen, zonder positief beginsel. — Het ministerie Thorbecke moest vallen door een anti-catholijken hefboom. — En het doel én het middel was iets negatiefs. — Niemand onder de beweging wist regt, wat een nieuw ministerie zoude moeten willen; het ministerie wist het zelf niet regt, en moest zich in den nevel eener onbestemde uitdrukking, dat het in tegenovergestelde rigting liberaal zijn zoude verschuilen. Thorbecke en het ministerie, waaraan hij zijn naam schonk, moest weg. — Welnu, dat motief bij de verkiezing, heeft nu ook zijne vruchten getoond. — Het voorstel mogt goed zijn, het was een voorstel, waaraan *van Bosse* en *Thorbecke* deel hadden; de kamer zoude hare moeder verloochend hebben, indien zij dat niet had bestreden; — de kamer voldoet aan haar beginsel, indien zij al wat van die zijde komt, hetzij goed hetzij kwaad, bestrijdt en afstemt.

Die rigting van het ministerie, die rigting der kamer, baart ons zorg, maar den moed verliezen wij niet; wij hebben de overtuiging, dat de kiezers meer en meer tot het inzigt zullen komen, dat de April-beweging eene groote mystificatie is geweest, waardoor de ware belangen des lands zijn uit het oog verloren, en wij vertrouwen dat bij elke volgende verkiezing, de constitutionele partij in de kamer versterkt zal worden; want afgescheiden van de wanbegrippen en dwalingen, die omtrent de regeling der catholijke kerk hebben geheerscht, is deze partij verreweg de meest algemeen verspreide en de krachtigste in ons vaderland.

Na de verwerping van het voorstel der negen leden en de onverklaarbare luchthartigheid, waarmede het wetsontwerp op de middelen werd behandeld en aangenomen, blijft het woord van den heer DE MAN, in de zitting van den 21 Dec. jl. uitgesproken, eene ernstige beteekenis behouden:

»Welk lot aan ons voorstel ook beschoren zij, er zal altijd »een in mijn oog gunstig gevolg uit voortvloeijen, dat namelijk »de hoofdvraag, die het hier geldt, zal zijn bepaald en tot vaste »grenzen zal zijn gebragt; dat de partijen tegen elkander over»staande scherp zullen zijn afgeteekend en dat de strijd, die be»gonnen is, zoo ik vertrouw, ernstig zal worden voortgezet.»

»Vroeger was dat anders. Het was alleen bij gelegenheid van »de behandeling der wet op de middelen, dat dit onderwerp »meer ter loops, en als het ware bedolven onder zoo vele andere »redeneringen, werd behandeld. Het is dan toch de gewoonte, om de »geheele reeks van staats-uitgaven na te gaan, aan eene kritiek »te onderwerpen, tallooze wenschen te uiten en soms eischen te »doen, die de grenzen der redelijkheid te buiten gaan. En wat »blijft in die omstandigheden aan de Regering anders over, dan »zich te bedienen, om zooveel mogelijk te voldoen, van algemeene »formulieren [illegible] wanneer gehandeld wordt [illegible] »»dacht van de Regering op; zij houdt daarop [illegible] »»en zorg gevestigd, maar de tijd is nog niet gekomen, en zij »»zal de eerste gelegenheid met beide handen aangrijpen, om »»aan den geuiten wensch te voldoen.»» En het laatste bedrijf »van deze handeling was..... dat de middelen werden aangenomen.»

»Zoo niet, Mijne Heeren, in de toekomst. Het onderwerp, »zoo als ik zeide, is thans begrensd, het is zelfstandig, het is »de belangrijke vraag: »»of de tijd dáár is, om langzamerhand »»tot onfheffing der burger- en lagere standen over te gaan, »»door geheele of gedeeltelijke afschaffing van de belasting op de »»eerste voedingsmiddelen en op de brandstoffen?»»

Nederlanderachtigheden.

De Kerkelijke Courant van 6 Januarij jl. levert ook eene beschouwing over de gebeurtenissen van het jaar 1853. *Tot nog toe* zweeg zij over de *April-beweging*. Evenwel vonden wij het volgende over het Ministerie;

»De Minister voor R. K. Eeredienst is afgetreden en zijn opvolger is benoemd.»

»Voor Hervormde Eeredienst lazen wij nog geene benoeming. Nog altijd is dat Ministerie een aanhangsel, eene bijzaak voor den Minister van Financiën.»

»Er ging een gerucht, dat de heer VAN DOORN alleen Hervormde Eeredienst zou behouden en Financiën overgeven; maar *dat Z. E. opzag tegen de toepassing, of nog liever de uitsluitende toepassing der Wet op de Kerkgenootschappen.*

»Geruchten kunnen uitmunten in dwaasheid! Wat zwarigheid heeft de toepassing dier Wet voor den Protestantschen Minister, die zelf haar meê heeft voorgedragen?»

»Is het Ministerie van Hervormde Eeredienst met niet meer belast dan met de toepassing dier Wet? De heer VAN DOORN heeft, bij de beraadslagingen in de Tweede Kamer over de staatsbegrooting zeer helder aangetoond, hoe geheel anders hij die zaak beschouwde.»

»Men duide het ons niet ten kwade, als wij de grondige kennis van het kerkregt, voor eenen Minister van Eeredienst, geene overbodige zaak noemen.»

De Nederlander herinnert in het nommer van 2 Januarij jl. zijn vroeger gezegde:

»Wij blijven de voordragt (der wet) beschouwen als een *politieke feil.*

»Men had het nadeel ontgaan, dat wij van zoodanigen maatregel, die verbittert en teleurstelt, gedeeltelijk reeds hebben ondervonden, gedeeltelijk niet zonder bezorgdheid te gemoet zien.»

Nu wordt er bijgevoegd;

»Deze bezorgdheid is niet vervallen, nadat de bedoelingen van het kabinet door latere handelingen of houding toegelicht zijn.»

Zoo is het bezwaar van den heer VAN DOORN omtrent de toepassing der wet, gesteld dat het bestaat, niet ongegrond.

Maar wat hebben wij van zulk een bezwaar te denken, nadat nu door het Ministerie is uitgemaakt, dat de wil des Konings de medeteekening van den betrokken Minister steeds insluit en het nu slechts de *uitvoering* betreft van een wet, die in geenen deele bij hare vaststelling de medewerking vorderde van *een Minister voor de Eeredienst*, maar slechts de Departementen van *Buitenlandsche Zaken en van Justitie* gold?

Waarlijk wij hadden bij ons optreden in de dagbladpers een voorzeggenden geest, als wij *nu* in *de Nederlander* op de vraag;

»Wat hebben wij met het oog op onze dierbaarste belangen gewonnen?»

Tot antwoord lezen;

»Wanneer wij op het Ministerie en op de [illegible] komsten acht geven niet veel.»

Wij mogen de *Nederlander* thans de [illegible] eene gemoedelijke beantwoording [illegible] de natie misleid?»

De rust en de eendragt, de [illegible] zijn prijs gegeven aan een [illegible] en de Natie is misleid door de [illegible] en de valsche voorstellingen eener dweepzieke partij.

[illegible]

[illegible] blijft de anti-revolutionnaire partij ontevreden over het April-Ministerie; en *de Nederlander* komt er [illegible] voor uit, dat, wanneer de heer VAN HALL [illegible] mogt, zich poings liés aan de anti-revolutionnairen over te geven, het kabinet vallen moet voor hetgeen genoemd wordt »*de liberale concurrenten.*»

Zelfs «de schitterendste *financiële* maatregelen» kunnen geene wijziging in dat vonnis brengen. Buiten de anti-revolutie geene zaligheid; buiten haar opperste leiding geen Ministerie meer in Nederland.

Het is stout; maar — laat ons opregt zijn — de anti-revolutionnairen zijn ditmaal in hun regt.

Zij hebben hemel en aarde bewogen, om de April-beweging in het leven te roepen; zij hebben de twist en de tweedragt gezaaid tusschen de burgers van den Staat; zij hebben de partijschappen in 's lands raadzaal zitting doen nemen; zij hebben met helscher gloed dan ooit den godsdiensthaat onder landgenooten aangeblazen en aangestookt; zij hebben antipathiën overwonnen, om hun doel te bereiken; en zou nu, — tot belooning voor al dat zwoegen, van dat in practijk brengen der antirevolutionnaire *grondslagen* — het Ministerie, door hen uit den afgrond van volksverdeeldheid opgeroepen, zich in het geheel niet aan «de vrienden» storen?

Zouden zij bijv. het *onderwijs* niet geregeld zien naar hunne ideën? Zou het *armbestuur* niet in al zijne misbruiken bestendigd worden? Zou Ds. BEETS nog langer zonder professoraat in de godgeleerdheid blijven? Zou er ook geen plaatsje zijn voor DA COSTA, CAPADOSE en BARGER? Zou nog langer geduld worden, dat predikanten werden benoemd, zonder overtuigd te zijn van hunne regtzinnigheid? Zou ... doch waar zouden wij ophouden, als wij vroegen al wat de anti-revolutionnairen inderdaad het regt hebben te eischen van *dit* Ministerie, dat door hen op het kussen is gebragt?

De ondankbaarheid behoort gestraft te worden.

De Heer GROEN in de Kamer, *de Nederlander* in de dagpladpers zullen zich daarmede belasten.

En teregt: buiten de anti-revolutie geene zaligheid, buiten de leer der Dordtsche formulieren, na April 1853; geen Ministerie in Nederland meer!

Wij zullen eerlang den armen heer DIRKS, op schitterende wijs, zien gewroken.

Zooveel windwijzers zijn er niet op al de torens in de twaalfhonderd gemeenten in Nederland, als «*politieke weêrhanen*» zich openbaar vertoonen zullen, zoodra de beloofde *coup de théâtre* van den heer VAN HALL voor de eerste maal geäfficheerd zal zijn.

De *Nederlander* is zóó ongeduldig, dat hij het eerst van allen zich aan het draadje laat trekken, en de rigting van den heer DIRKS c. s. volgt.

Er wordt nu reeds «*genegenheid*» betoond, om de spreuk te doen gelden: «*duo cum faciunt idem, non est idem.*»

Dat wil, naar een volksliedje vertaald, zeggen:

«*Zoo de wind is, zoo draait mijn nekje.*»

Reeds vooraf wordt geprotesteerd tegen het verwijt van *inconsequentie*; omdat de anti-revolutionnairen het Voorstel der negen leden ook hadden afgekeurd, wegens de «onverwijlde beslissing» die verlangd werd.

Van 8 November tot 24 December — *onverwijlde beslissing!*

Wij zullen zien, hoeveel tijd «de vrienden» zullen eischen voor het Gouvernements-voorstel, om «*na genoegzaam overleg*» *ja* te knikken.

Naar het van den anderen kant schijnt, zal de heer VAN HALL met «de vrienden», bij de behandeling van zijn *coup de théâtre*, welligt een harden noot te kraken hebben.

Zie hier wat *de Nederlander* zegt:

Geen verbloemde *concessie* aan de voorstellers.

Geen *wedstrijd* met het oog op de kiezers.

Geen *politieke demonstratie* ter instandhouding van het Kabinet.

Geen *uitstel*, om *financieel* en *materieel* belang, van hetgeen voor eene *Christelijke* en *Nederlandsche* Natie bovenal belangrijk moet worden gekeurd.

Het is zeer duidelijk.

Eerst nakomen wat tusschen ROBERT en BERTRAND in het geheim van den beslissenden nacht is bezworen; en *daarna* nieuw crediet.

Eerst voldoen aan de eischen van eene kleine, heerschzuchtige partij (hier *Christelijk* en *Nederlandsch* genoemd); en daarna kunt ge rekenen op ondersteuning van hetgeen *voor het volk* weldadig zou zijn.

Het hemd is nader dan de rok.

Wordt aan de eischen der «vrienden» niet voldaan; dan zal wel aangetoond worden, dat het «*Gouvernementsvoorstel*» verwerpelijk is.

Niet de *Natie* staat voorop: zij komt slechts in den nasleep van *de partij*.

De Nederlander geeft in het nommer van 2 Januarij *vier* hoofdpunten op, waaraan de loop der gebeurtenissen in 1853 zich hecht:

de val van het Ministerie Thorbecke;
de Verklaring van 26 April;
de Wet op de Kerkgenootschappen;
het voorstel ter afschaffing van tonnegeld en geslagt.

Zeker uit bescheidenheid, om niet van zich zelve te spreken, verzwijgt hij het *vijfde* hoofdpunt:

Opkomst, bloei en verval der anti-revolutionnaire partij.

De Nederlander is verbaasd over de herhaalde verzekering van sommige couranten, dat het voorstel der negen leden *enkel om politieke redenen en uit partijzucht* ter zijde gelegd is.

Die verbazing zal ophouden, zoo de namen der *tegenstemmers* naast die der leden, die vóór de Wet op de Kerkgenootschappen stemden, worden gelegd.

Met eene onverklaarbare halstarrigheid blijft *de Nederlander* zijn beschuldiging — die door elken weldenkende wordt behandeld op de wijze als zij verdient — volhouden, dat de Negen Voorstellers zich schuldig gemaakt hebben aan *verwaarloozing der Volksbelangen.*

De stelling was vroeger algemeen; zij is thans alleen beperkt geworden tot *de begrooting van Oorlog.*

Wij maken daarover geene «felle verbolgenheid» openbaar; maar wij zijn de uitdrukking van het Nederlandsch karakter, dat dergelijke handelwijze, door niets geregtvaardigd dan door de laster-taktiek der anti-revolutionnaire beginselen, aan de algemeene verachting prijs geeft.

Andermaal vragen wij: of ieder volksvertegenwoordiger, die *gezwegen* heeft, of die niet over «*oorlogszaken*» heeft gesproken, beschuldigd moet worden van «*verwaarloozing van de Volksbelangen?*»

Welken naam geeft dan *de Nederlander* aan het zwijgen bijv. van de heeren HEEMSKERK, BAUD, WINTGENS, VAN LIJNDEN, ELOUT en GROEN VAN PRINSTERER.?

Waarom sprak bijv. de heer GROEN dan niet over de remonte-paarden of de percussie-geweren?

Waren niet veeleer zij te beschuldigen van «verwaarloozing der volksbelangen,» die, vergetende, dat zij vertegenwoordigen *de Nederlandsche Natie*, slechts werken en spreken en stemmen voor eene (on)christelijke *partij*?

De *Nederlanden* vraagt: welke *practische rigting* de redevoeringen der Voorstellers, bij de begrooting van Oorlog, gehad hebben?

Het antwoord zal gevonden worden in *elke* redevoering van den heer GROEN, die, onverschillig welke zaak aan de orde was, tot eene politieke ontleding van de opvolgende Ministeriën is overgegaan.

Maar wij stellen eene andere vraag, tegenover die van *de Nederlander*. «Welke practische rigting heeft niet een der redevoeringen, maar ooit *de geheele partij* der «vrienden» — «ter behartiging van de belangen van het land «gehad?»

Buitenland.

ENGELAND.

Den 10 was de effectenbeurs te Londen weder ongunstig gestemd; men was nog altijd beducht voor grootere verwikkelingen, die uit de Oostersche zaak konden voortvloeijen; daarenboven zijn de graanprijzen in de jongste dagen weder gerezen. Volgens de uit Odessa ontvangen berigten werden echter aldaar steeds groote hoeveelheden tarwe en maïs aangekocht; alleen gedurende November waren in die haven 300,000 quarters tarwe ingescheept.

FRANKRIJK.

De zending van den prins de Chimay blijft het onderwerp van vele gissingen. Naar men weet, is die ter beurze als van vredelievenden aard beschouwd. De Brusselsche *Indépendance*, een tolk der Belgische regering, trekt de juistheid van het gerucht in twijfel, dat genoemde prins met eene zending over het Oostersche vraagstuk zou zijn belast. Het ministriële Parijssche blad *la Patrie* zegt: «Heden zijn ter beurze onderscheiden geruchten in omloop gebragt, die zoo onwaarschijnlijk zijn, dat het niet noodig is, ze tegen te spreken. De berigten der buitenlandsche bladen zijn steeds van dezelfde strekking en stellen Rusland voor als onverzettelijk volhardende in zijne tot dus verre gevolgde handelwijze; en wij gelooven niet, dat er eenig feit bekend geworden is, waardoor de staat der zaken wezenlijk gewijzigd wordt.»

Welligt is, na deze verklaring, den 10 de stand der beursprijzen te Parijs weder eenigzins lager geweest.

Men spreekt bevendien voortdurend van wapeningen ter land en ter zee; vooral schijnt de artillerie vermeerderd te zullen worden, en wel met een twintigtal batterijen. De geruchten wegens de oprigting van twee legerkampen, nabij onze grenzen, houden ook stand; en men noemt zelfs den generaal Pelissier, die zich in den oorlog in Algerie door ongemeene geestkracht heeft doen kennen, als den vermoedelijken bevelhebber over een dier kampen.

Men verzekert, dat er meerdere ligtingen zullen worden opgeroepen en meent dat eerlang eene geldleening voor deze toerustingen zoude worden aangegaan.

— De bladen, die de verzoening der legetimisten en orleanisten voorstaan, hebben in de jongste dagen verscheidene artikelen er aan gewijd, om de staatkunde te gispen, welke Frankrijk met Engeland verbindt nopens de Oostersche zaak, tegen Rusland, daar, volgens hen, Frankrijk geen dadelijk belang in dit vraagstuk heeft en alleen Engelands overwigt ter zee in de hand werkt. Ministriële bladen hier te lande, en thans ook de *Times*, komen hiertegen met kracht op, en zien in die gisping alleen eene poging, om het verbond tusschen de magtige naburen te breken. Zij betoogen, dat deze slechts tot krachtdadige maatregelen hebben besloten, om het regt der vrije vaart op alle zeeën te handhaven; dat zij niets liever dan den vrede wenschen, welke in de behoeften van geheel het Westen ligt, en dat Engeland door zijne verandering van scheepvaartwetgeving, door de openstelling van zijne havens en zelfs die in ver gelegen streken de beste bewijzen gegeven heeft, dat het den vrede op prijs stelt en verlangt. Voor het overige ondersteunt de *Times* thans de tegenwoordige orde van zaken in Frankrijk tegen de beide overige regeringen, en voegt er bij, dat deze zich aan Rusland aangesloten en ondankbaar ten aanzien van Engeland gedroegen.

— Men spreekt van de vervanging van den maarschalk de Castellane, als bevelhebber van het leger te Lyon, uit hoofde van zijn hoogen ouderdom; bij de laatste beweging in genoemde stad, naar aanleiding van de duurte der levensmiddelen, moet het der regering gebleken zijn, dat de maarschalk geene genoegzame kracht meer zou kunnen ontwikkelen.

— Men verzekert dat de straatvegers dezer hoofdstad thans zijn georganiseerd in 4 legioenen; elk legioen telt 3 bataillons; elk bataillon 6 compagniën, elke compagnie 4 sectiën, en elke sectie eindelijk 8 à 10 manschappen, zoodat ongeveer 2500 personen dagelijks in deze hoofdstad tot dit werk gebezigd worden. De aanvoerders der sectiën dragen een onderscheidingsteeken.

DUITSCHLAND.

Op den Rijn bij Neuwied had den 4 dezer een voorval plaats, dat gelukkig zonder treurige gevolgen afliep, maar tot waarschuwing in soortgelijke gevallen strekken moge. Om een weg over de sedert eenige dagen toegevroren rivier te banen, was men daar ijverig bezig met dien af te palen en van sneeuw te reinigen en had deze arbeid reeds bijna tot den tegenoverliggenden oever voortgezet, toen het ijs, tegen alle verwachting, eensklaps loskraakte en doordreef, de werklieden en vele andere personen, die deels uit nieuwsgierigheid daarbij stonden, deels gebruik van den weg maken wilden, redden zich zoo snel mogelijk en bereikten gelukkiglijk den vasten wal.

De zaak der Keur-Hessische Staatsregeling zal waarschijnlijk spoedig door de regering van dat land bij de Bondsvergadering worden ingebragt. De gematigde wijzigingen, welke de voor eenige dagen ontbondene Keur-Hessische Landdag in het ontwerp van het ministerie had voorgedragen, zullen denkelijk het onderwerp van nadere onderhandelingen uitmaken en men is niet ongeneigd, aan eene schikking te dien aanzien te gelooven.

OOSTENRIJK.

In een der Weener dagbladen, 't welk wel niet als een officieel orgaan kan worden aangemerkt, maar waarop toch door hooggeplaatste personen in genoemde hoofdstad invloed wordt uitgeoefend, worden, ten aanzien van den algemeenen staatkundigen toestand van Europa, de navolgende opmerkingen gemaakt:

«De meening, dat het gunstige oogenblik, om eenen oorlog tot uitbreiding van grondgebied te ondernemen, thans voor Rusland zou zijn aangebroken, nu deze mogendheid op den bijstand van Oostenrijk kan rekenen, is eene hersenschim. Oostenrijk heeft de staatkunde nog niet vaarwel gezegd, welke deszelfs meest geachte Staatsdienaren, sedert veertig jaren, met even veel welberadenheid als bekwaamheid, hebben gevolgd en doen gelden.

«De school van vorst Metternich is, Gode zij dank, nog niet uitgestorven. Bij den zeeslag van Navarino is geen stuk geschut tegen de belangen van Oostenrijk gelost, terwijl Frankrijk en Engeland op elkander hebben geschoten. Oostenrijk heeft hoegenaamd geene reden, om, in 1854 zijne staatkunde van 1827 te verloochenen. Vóór dat Oostenrijk tot een dergelijk besluit zou moeten komen, is het niet waarschijnlijk, dat Rusland in een veroverings-oorlog tegen Turkije zal geslaagd zijn.»

RUSLAND.

Men meldt uit Weenen, dat aldaar uit het Zuiden van Rusland berigt is ontvangen, dat het [illegible] corps van de Russische active armee, waarvan het hoofdkwartier in Moskau gevestigd is, bevel heeft bekomen, om naar de Turksche grenzen op te breken; en dat de eerste kolommen van dit corps reeds den marsch derwaarts hadden aangenomen. Indien dit berigt bevestigd wordt, en de troepen, tot dit corps behoorende, hunne bestemming aan de Turksche grenzen zullen hebben bereikt, zullen de Russische strijdkrachten aan deze grenzen 240,000 man behalve de reserve, bedragen.

TURKIJE.

Verschillende berigten nopens het binnenstevenen van de vereenigde Britsche en Fransche vloten zijn thans ontvangen. Het Engelsche blad de *Chronicle* wil, dat dit reeds den 1 Januarij zou geschied zijn; doch dit is blijkbaar onjuist; den 2 bevonden zij zich nog in den Bosporus. Doch het Parijsche blad de *Patrie* wil stellig weten, dat den 3 dezer *een gedeelte der* bedoelde *vloten in de zwarte zee is binnengeloopen*, en eene divisie der Turksche scheepsmagt begeleidde. Zes bodems der verbonden vloten zijn achtergebleven, om den toegang tot den Bosporus te verdedigen. Eene andere divisie der Turksche vloot blijft bij Therapia gestationneerd.

Voorts zijn de berigten van het oorlogstooneel te lande, zoowel aan den Donau, als in Azie, belangrijk.

Bij Kalefat heeft namelijk een Turksch legerkorps van 25,000 man eene overwinning behaald, waarvan men de bijzonderheden nog niet kent, dan alleen dat de Turken zes stukken geschut op de Russen hebben veroverd.

Daarentegen hebben laatstgemelden bij Zetali in Azie eene nieuwe zege bevochten, zoodat de Turken in hunne verschansingen zijn teruggetrokken.

— Een bevelschrift des Sultans bevestigt de door den grooten raad genomene besluiten, waarbij de ontruiming van de Donau-vorstendommen als voorwaarde tot onderhandeling op den voorgrond wordt gesteld.

De Sultan had twee Poolsche generaals tot brigade-chefs in Azie benoemd.

— Te Frankfort, waar men nog altijd op eene vredelievende ontknooping van het Oostersche vraagstuk had gehoopt, begint men thans tot een tegenovergesteld gevoelen over te hellen. Aldaar wil men berigt hebben, dat de keizer van Rusland stellig weigert, om een gevolmagtigde naar eene onzijdige plaats te zenden, om over de vredesvoorwaarden te onderhandelen.

— Het *Journal des Débats* behelst, in een artikel over de Oostersche zaken, het navolgende:

«Prins Gregorie Stourdza, zoon van den gewezen Hospodar van Moldavie, was eenige dagen geleden te Konstantinopel aangekomen, ten einde den Sultan zijne diensten en zijn zwaard aan te bieden. Gedurende een geruimen tijd heeft die prins over de Moldavische troepen het bevel gevoerd en zich in die betrekking aller achting verworven. Hij is te Konstantinopel zeer goed ontvangen en de Sultan

heeft hem tot pacha benoemd, met den rang van brigade-generaal. Hij zou eerlang naar het hoofdkwartier van Omer-Pacha vertrekken. Deze geheel vrijwillige aansluiting van Prins Stourdza zal gewisselijk een diepen indruk maken in de vorstendommen, waar hij bekend en hooggeacht is.»

Eene telegraphische depêche uit Parijs van den 11 meldt, dat de *Moniteur* een berigt uit Konstantinopel heeft, volgens hetwelk de Divan tot de voorstellen der vier mogendheden in allen opzigte is toegetreden.

In zekeren zin zoo dit vredelievend luiden; en men schrijft tevens uit Parijs, dat de Keizer aan eene deputatie nog eenigermate hoop heeft gegeven op het behoud des vredes; voorts dat hij de jongste mededeelingen aan de Russische regering van eenen eigenhandigen brief aan Keizer Nicolaas heeft doen vergezeld gaan, geheel in den geest, om alsnog eene vredelievende oplossing te bevorderen.

Men ziet dan ook met gespannen verwachting naar berigten uit Petersburg uit.

Binnenland.

's Gravenhage, 12 Januarij.

Z. M. heeft het behaagd, mede met ingang van den 20sten dezer, tot lid van den Raad van State te benoemen den heer E. C. U. van Doorn, thans tijdelijk Minister voor de Zaken van de Herv. en andere Erediensten.

Z. M. heeft goedgevonden tot raad in de Centrale Directie van Walcheren te benoemen den heer J. J. I. Sprenger.

Z. M. heeft 1°. op zijn verzoek eervol ontslagen als Minister voor de Zaken van de Hervormde en andere Erediensten den heer E. C. U. van Doorn, als zoodanig tijdelijk benoemd; 2°. tot Minister voor de Zaken van de Herv. en andere Erediensten benoemd den Staatsraad in buitengewone dienst, Jhr. Mr. A. G. A. ridder van Rappard, thans directeur van het Kabinet Konings; respectivelijk met ingang van den 20sten der loopende maand.

De 's Gravenhaagsche correspondent van de *Arnhemsche Courant* zegt, dat de aanvrage, om opgaven te ontvangen van het getal dagbladen, dat gedebiteerd wordt, waarschijnlijk in verband staat met eene verandering der zegelwet: «maar geenszins is daarbij verklaard, gelijk *de Grondwet* «zegt, dat het een eerste stap was, om tot eene afschaf«fing of vermindering van het zegel op de dagbladen te «geraken.»

Wij verklaren, dat wij letterlijk hebben medegedeeld, wat ons *mondeling* werd te kennen gegeven, en geven niemand het regt, om deze verklaring, die in bijzijn van onderscheidene personen is afgelegd, in twijfel te trekken.

De *boodschap* zelve echter was ons zóó raadselachtig, dat wij er geheel iets anders in gezien hebben; en wanneer sommige dagbladen in de residentie, ofschoon wij van het feit niet bewust zijn, «zich niet verpligt hebben geacht, «de verlangde inlichtingen aan het bestuur der registratie «te geven», dan zal het gewis zijn, juist omdat deze bladen in de gedane aanvrage eene andere bedoeling meenden te moeten zoeken, dan de openbaar uitgedrukte.

Wij vernemen, dat binnen kort in deze residentie verwacht wordt de beroemde fransche violoncellist, Prosper Seligman, die het voornemen heeft, hier een of twee concerten te geven. Eerlang hopen wij onzen stadgenooten eenige bijzonderheden te kunnen mededeelen nopens dezen toonkunstenaar, wiens spel te Parijs zoowel als te Londen en te Petersburg de meeste geestdrift heeft verwekt.

Z. M. de Koning zal aanst. maandag een groot bal geven. Naar men verzekert zullen ruim 600 personen worden uitgenoodigd, dit bal bij te wonen.

* De Min. v. Buitenl. Zaken heeft heden ten gehoore ontvangen den heer Sick, minister resident van Denemarken bij de hoven van Nederland en Belgie, en den heer Bock Hermsdorff, buitengewoon gezant en gevolmagtigd minister van Z. K. H. den hertog van Hessen bij het Ned. Hof.

* Z. M. de Keizer der Franschen heeft den heer P. van Rees, resident te Batavia, benoemd tot ridder der orde van het legioen van eer.

Men verneemt tevens, dat de heer van Rees weldra in Nederland verwacht wordt.

Het *Journal de St. Petersbourg* van den 1 dezer deelt mede, dat Z. M. de Keizer van Rusland aan den voormaligen minister-plenipotentiaris van Rusland bij het Ned. Hof, den baron von Maltitz, de ridderorde van den Witten Adelaar heeft geschonken.

* Naar men verneemt zal er aanstaanden Dingsdag door den heer Sichel, consul van Hessen-Darmstad in de Nederlanden, eene groote soirée musicale gegeven worden, die door een bal zal worden besloten; op die soirée zullen zich doen hooren de heeren Bazzini (violist) en E. Boulanger (pianist), van wier groote talenten men zich in den laatsten tijd in deze residentie heeft kunnen overtuigen.

* Morgen, Vrijdag, zal door den heer de Linski, in de zaal van de heer de Visscher, eene soirée mysterieuse et fantastique worden gegeven. De heer de Linski, die als een der eerste en behendigste kunstenaars in zijn vak bekend is, zal, gedurende zijn verblijf in deze residentie eenige soirées geven, van proeven in de goochelkunst. Het zeer rijke kabinet van den heer de Linski is met nieuwe stukken vermeerderd, welke niet weinig zullen bijdragen, om het aangename en verrassende zijner onbegrijpelijke toeren te verhoogen.

Het Handelsblad zegt, dat men met zekerheid wil weten, dat de heer mr. G. Schimmelpenninck jr. raadsheer in het provinciaal geregtshof van Noord-holland, is of zal worden benoemd tot burgemeester van Amsterdam.

Het gemeentebestuur van Uskwerd heeft bijna met eenparige stemmen besloten, het voorbeeld van onderscheidene andere gemeenten te volgen en om den prijs der eerste levensbehoeften eenigzins lager te stellen. Zoo is het roggebrood van 4 Ned. ponden verkrijgbaar gesteld voor 40 cts. en de gort voor 10 cts. de kop.

Sedert de laatst gedane bekendmaking zijn door de belanghebbenden geligt de volgende door Z. M. verleende octrooijen: een in dato 1 October 1852, voor tien jaren verleend aan G. H. de Rusett, te Londen, domicilium bij A. F. de Bas, procureur te 's Gravenhage, op de invoering van een nieuw werktuig tot het snijden en fatsoeneren van kurk; een in dato 22 Junij 1853, voor vijftien jaren verleend aan H. Biebuyk, te Brussel, domicilium bij J. J. van Dort, solliciteur te 's Gravenhage, op de invoering van eene bijzondere wijze om verschillende oliën tot verbranding in lampen geschikt te maken, en van lampen en lampenbekken daartoe dienende; een in dato 10 September 1853, voor tien jaren verleend aan W. Brittan, te Londen, domicilium mr. J. de Bas Jzn., notaris te 's Gravenhage, op de invoering van verbeteringen in de toestellen, strekkende tot verwarmen, droogen en uitdampen; een in dato 13 September 1853, voor vijftien jaren, verleend aan Peijre Dolques en Cie., te Lodève in Frankrijk, domicilium bij L. J. Vonck, solliciteur te 's Gravenhage, op de invoering van een werktuig dienstig tot het kaarden en scheren aan beide zijden te gelijker tijd van gevolde wollen stoffen; een in dato 3 October 1853, voor tien jaren verleend aan L. H. Rouppe van der Voort, te 's Hertogenbosch, op de invoering van een bijzonder praeparaat, genaamd Zeilithoid, dienstig tot het maken van geestrijke dranken, als hier, porter, ale enz.; een in dato 15 Oct. 1853, voor vijf jaren verleend aan J. G. Lambriex te Maastricht, op de invoering van een snijtuig voor vleesch, groenten, kruiden enz.

De Minister van Finantien heeft bij resolutie van 22 Dec. ll., n°. 18, met intrekking, in zoo ver, der resolutie van den 4den Oct. 1825, n°. 51, bepaald, dat het zout, met genot van vrijdom van accijns, ten behoeve van tegelbakkerijen, wordende ingeslagen, voortaan moet worden vermengd, naar verkiezing van den fabrikant hetzij met vijf ponden potasch, hetzij met honderd looden bijtend kalkpoeder, onder elke honderd ponden zout.

Dezelfde Minister heeft, bij resolutie van 23 Dec. ll., n. 20, goedgevonden, te kennen te geven, dat de ijzeren gazpijpen, voor zoo veel de toepassing van het tarief van regten aangaat, moeten worden gerangschikt in de rubriek ijzerwerk en gereedschappen, gegoten, gesmeed, geslagen of geplet, op den invoer belast met het regt van zes per cent der waarde.

Van regeringswege zijn ten behoeve der kamers van koophandel en fabrieken te Amsterdam, Arnhem, Dordrecht, Kampen, Nijmegen, Rotterdam en Tiel exemplaren verzonden van het door de centrale commissie voor de Rhijnvaart te Mentz in druk uitgegeven statistisch jaarlijksch verslag over 1852 en aan alle vorige kamers van koophandel en fabrieken, no. 83, van de op den 31 Dec. ll. in Hannover uitgegeven *Gesetz-Sammlung*, waarin onder andere eene bekendmaking voorkomt van bepalingen omtrent den invoer van stroop, welke met den 1sten Jan. 1854 zijn in werking gekomen.

Onder de vele belangrijke bouwstoffen, door de buitenlandsche wetgevingen, ook voor de codificatie van ons Nederlandsch strafregt, verzameld, komt voorzeker eene eervolle plaats toe aan het Pruissisch strafwetboek van 1851. Een uitvoerig critisch verslag van dat wetboek vindt men in de *Themis* van 1853. De schrijver geeft, aan het einde van dit verslag, den vromen wensch te kennen (dien wij volkomen deelen), dat spoedig de tijd moge aanbreken, «dat onze wetgevers, in gemoede en ernst een einde willende maken aan den ellendigen zoogenaamd *provisionnelen* toestand, waarin ons strafregt sedert veertig jaren verkeert, hunne oogen naar den vreemde wenden, om met naauwgezetten ijver op te sporen, wat daar voor het strafregt is verrigt, sedert men in Nederland het werk onvolmaakt en onvoltooid heeft laten liggen.»

De schrijver besluit aldus: «dan zal de algemeene aandacht van onze wetgevers en criminalisten zich vestigen op het Pruissische strafwetboek van 1851; en, ofschoon ik er verre van ben te wenschen, dat men het als een volmaakt model zal volgen, om het *mutatis mutandis* over te nemen met de vele gebreken, welke het in mijne oogen ontsieren, zijne zoo kwistig bedreigde onteerende straffen, zijne leer over poging en medepligtigheid, zijne vele absolute strafbepalingen, toch geloof ik, dat men het met de meeste aandacht zal kunnen raadplegen, waar het aankomt op het overbrengen van door wetenschap en ondervinding geijkte begrippen, in de korte en krachtige taal der wet, op logische volgorde en juiste onderscheidingen, op duidelijkheid, eenvoudigheid en sierlijkheid van uitdrukking en op zuiverheid van redactie.»

Het blijft echter de groote vraag, wanneer het geschikte oogenblik» voor het gewigtige werk bij ons zal geoor[illegible] deeld worden te zijn aangebroken? Wij weten [illegible] zoo weinig, als wij weten, waarom het [illegible] oogenblik niet het geschikte is. Maar [illegible] niet een treurig verschijnsel is, te moeten aanzien, hoe Frankrijk, reeds voor bijna 22 jaren inziende, dat het Napoleontisch strafwetboek, zoo als het was, de wetgeving van een beschaafd volk ontsierde, zich ten minste haastte, het door middel eener wijzigings-wet, van zijne ergerlijkste en ondragelijkste gebreken te zuiveren; dat van lieverlede alle de ons omringende Staten, met kracht en moed handen aan het werk slaan, om zich strafwetboeken te verschaffen, voldoende aan de behoeften van den tijd, waarin wij leven, en geschoeid op de wetenschap en de ondervinding van latere dagen; — dat, zeggen wij, bij ons niets, volstrekt niets gedaan wordt, dan het zoeken naar uitvlugten en uitstellen, tot dat de dag zal geboren worden, waarop Nederland alleen de treurige eer zal genieten, van alleen nog in het bezit te zijn van den oorspronkelijken *Code Pénal*, door niet-verbeterd, maar alleen bedorven en verknoeid door een ellendig besluit, een bastaard, van wien niemand de vader zijn wil? Men moet waarlijk niet langer spreken van moeijelijkheden; want moeijelijkheid of niet; wat Franschen, Belgen, Spanjaarden, Duitschers, Italianen en zoo vele anderen kunnen, waarom zou men dit in het land van DE GROOT en VOET, van VAN DER LINDEN en MEIJER alléén niet kunnen? En waarom zal Nederland, en Nederland alléén, zich reeds gelukkig moeten achten, wanneer het het onzekere vooruitzigt ten minste geopend ziet op partiële wijzigingen, waarvan noch de tijd, noch de strekking, noch de inhoud bekend is? — Waarom? Omdat het Nederlandsche strafregt zoo diep, zoo schandelijk laag gevallen is, dat geene verandering, hoe onbeduidend, hoe onvoldoende, hoe op zich zelve verwerpelijk ook, denkbaar is, die niet tevens eene verbetering zijn MOET.

(*Weekbl. v. 't R.*)

Schiedam, 11 Januarij. Het ijs in de rivier de Maas voor deze stad is aan groote schotsen gebroken; iets lager zit het nog vast; uit de buitenhaven wordt heden ook reeds ijs naar buiten gevoerd. (*S. C.*)

Hendrik-Ido-Ambacht. Op 10 dezer is op de werf van C. van Duijvendijk de kiel gelegd van het barkschip *Bredcrode*, groot 310 lasten, voor rekening eener reederij, onder directie van de heeren Piscatorius en Bicker Caarten, te Rotterdam.

Utrecht, 11 Januarij. Heden morgen overleed alhier, in den ouderdom van bijna negentig jaren, J. H. baron van Lijnden van Lunenburg, staatsraad, oud lid van de Eerste Kamer, president curator der Utrechtsche Hoogeschool, enz. enz. Zijn dood is een rouw voor onze stad en onze provincie, die den man in eere hielden, niet alleen omdat hij, uit een aloud, aanzienlijk geslacht gesproten, door de vervulling van verschillende belangrijke betrekkingen, ten nutte van den staat, de provincie of de stad werkzaam was, maar ook vooral, omdat hij zich door zijn eenvoudigen, nederigen, dienstvaardigen, menschlievenden en christelijken zin, door zijnen waren zielenadel de innigste achting en hartelijkste liefde had verworven van allen, die hem mogten kennen.

— Het aantal geresenseerde en nieuw ingeschreven studenten aan de Utrechtsche Hoogeschool bedraagt thans 619, te rekenen sedert 26 Maart ll.

— In afwachting van een beroep, ter vervanging van prof. Roijaards, zullen zijne hoofdcollegien vooreerst door zijne beide ambtgenooten der Theologische Faculteit worden waargenomen, te weten, de Christelijke zedekunde door prof. Vinke, en de kerkelijke geschiedenis door prof. Bouman.

— Men verneemt van eene doorgaans wel onderrigte zijde, dat terstond na het bedanken van Ds. Beets en van den Ham, voor het Theologisch professoraat, te Stellenbosch, die betrekking namens de Synodale commissie van Zuid-Afrika is aangeboden geworden aan Ds. J. J. van Oosterzee, predikant te Rotterdam, die echter insgelijks, na kortstondig beraad, in de vorige maand, voor die eervolle onderscheiding bedankt heeft.

(*U. C.*)

△ **Arnhem**, 11 Januarij. Gisteren avond ten elf ure is het ijs vóór deze stad in beweging gekomen; doch heeft zich kort daarop weder vastgezet. Heden morgen ten acht ure kondigde echter het geschut het plotseling kruijen der rivier aan, dat zich den geheelen dag, met gewassen water, heeft voortgezet. Van Nijmegen ontvingen wij heden ten 10 ure nog berigt, dat de Waal nog niet in beweging was. Het zachte en dus gezegende dooiweder zal, zoo wij hopen, anders zoo dreigende onheilen voorkomen.

— Als eene bijzonderheid kunnen wij nog mededeelen, dat het getal recepten aan de uitmuntende stads-apotheek hier ter stede, in het afgeloopen jaar, gereed gemaakt, heeft bedragen 29,000, en wel 700 meer, dan tijdens de vroegere cholera.

∴ Zutphen, 12 Jan. Wij wenschen [illegible] herstellen, waarin uw correspondent [illegible] te zijn gebragt, blijkens een berigt [illegible] courant van den 10den, dat [illegible] plaats zoude zijn, om het ons [illegible] kavallerie behoorlijk te kunnen plaatsen [illegible] zoo wel voor stalling als kazernes [illegible], hetwelk aan ieder bekend moet zijn [illegible] garnizoen wij hier vroeger [illegible] geloven wij, dat het voornemen [illegible] regering bestaat, om die localiteit [illegible] te verbeteren.

[illegible], 9 Jan. Men verzekert, dat Burgemeester en Wethouders zeer gunstig denken over het plan van de heeren Bouwmeester, Borsius en van der Heye, om eene werf op te rigten voor schepen tot de groote vaart bestemd. Tot deze gunstige stemming draagt zeer

veel bij het door een der inwoners gedane voorstel, om de door de gemeente benoodigde som van ƒ 8,000 — tot verandering van de Bellingburg en andere onkosten, renteloos te leenen en die jaarlijks aflosbaar te stellen bij gedeelten van een gelijk bedrag als de door genoemde reeders te betalen retributie.

Groningen, 9 Jan. Ten einde zooveel mogelijk in het gebrek aan zeelieden te voorzien, heeft de heer H. Beckhuis Damsté in de vergadering van het Zeemans-Collegie «*Groninger Eendragt*» namens 43 buitengewone leden, het voorstel gedaan, om jaarlijks eenige jongelingen uit den handwerksstand behulpzaam te zijn, om zich voor de zeevaart uit te rusten en hun eene betrekking als scheepsjongen te verzekeren.

's Bosch, 11 Jan. Dezer dagen is te 's Hertogenbosch aangekomen de heer Heinrich Smith, Architect van den Dom van Keulen, ten einde de groote of St. Janskerk in oogenschouw te nemen, en misschien wel met het plan om naar de uitgeschreven prijsvraag, tot herstelling van het uitwendige gedeelte van dit prachtig kerkgebouw, te dingen. Hij stond reeds bij den eersten oogslag op het gebouw getroffen, en verklaarde dezen Gothischen tempel voor den schoonsten van geheel Nederland en Belgie te houden, dewijl men in die rijken niet één monument van dezen bouwtrant bezit, dat over *het geheel* zóó zuiver Gotisch afgewerkt is.

— Gister avond hield de typographische vereeniging «Door eendragt t' zaam verbonden» te dezer stede, bij gelegenheid van Koppermaandag, haar jaarlijksch feest, dat met een bal besloten werd, en tot laat in den nacht voortduurde. Gulle vrolijkheid lag elk lid aan den dag, en sommigen gaven dit nog meer door het zingen of reciteeren van verzen, op dit feest toepasselijk, te kennen. Wij werden echter bij dit alles door een gemengd gevoel aangedaan; want eensdeels schepten wij genoegen in de vreugde der beoefenaars van de edele boekdrukkunst, maar anderdeels deed het ons leed, te zien, dat de zetels voor heeren donateurs der vereeniging slecht bezet waren.

's Hertogenbosch, 11 Januarij. Op dit oogenblik vertrekken de heeren officier van Justitie, en de regter commissaris in strafzaken, bijgestaan door den griffier der arrondissements Regtbank alhier, naar de gemeente Maashees, kanton Boxmeer, alwaar gister een ambtenaar der belastingen, in twist met een zijner kennissen, dezen heeft doodgeschoten.

— Donderdag den 19 Jan. aanstaande, zullen voor het Provinciaal Geregtshof van Noordbraband te regt staan: 1, B. G. Cuppens, 2, J. B. de Vocht, 3, J. v. d. Linden, 4, A. Slegers, 5, A. Gruijters, en 6, G. Grimwis, terwijl een zevende beklaagde voortvlugtig is. Allen zijn beschuldigd van deel te hebben genomen aan de rebellie of grooten opstand, met wapenen gevoerd en laatstelijk te Helmond voorgevallen. Mr. Luijben, advokaat te 's Bosch zal als gekozen verdediger voor den 1en en 2en optreden, door den 3en en 4en is Mr. Spoor, advokaat te Eindhoven, gekozen, en aan den 5en en 6en is Mr. Verhellouw alhier, ex officio toegevoegd.

Varia.

De cirque Olympique.

(*Eene tweede onuitgegevene vertelling van wijlen* Moeder de Gans.)

In zekere residentiestad kwamen er bij gelegenheid der kermis, telken jare twee paardenspellen hunne voorstellingen geven. Het eene was het groote en het andere het kleine paardenspel, welke echter beiden onder één directeur stonden en waarin men bijna dezelfde kunsten vertoonde; daar het kleine in alles het groote nadeed.

Nu werden in den laatsten tijd de voorstellingen niet meer zoo druk bezocht, gelijk voorheen, zoodat de directeur er op bedacht was zijne oude *sujetten* af te danken en zich een nieuw personeel aan te schaffen, welks werkzaamheden bij het publiek meer belangstelling zouden opwekken. Hij scheen bij zijne keuze met veel kennis van zaken te zijn te werk gegaan; want het nieuwe gezelschap moest reeds bij zijne eerste opkomst uitlandigen bijval ondervinden en herhaaldelijk werden zij na het verrigten hunner *toeren* door de opgetogen menigte met een daverend handgeklap begroet.

Iederen avond stroomde er zooveel volk naar zijne tent, dat reeds vroeg alle rangen propvol bezet waren, en menigmalen was de directeur genoodzaakt geen kaartjes meer uit te geven, zoo zeer verlangde ieder de kunstverrigtingen van de nieuwe troep te bewonderen, die geheel nieuwe zaken uitvoerde, welke men hier te lande nog nimmer gezien had.

De directeur door den aanvankelijk gunstigen uitslag gestreeld, liet het geheele bestuur van het spel aan eenige vertrouwde pikeurs over, die hij geheel vrij spel liet, omdat zij hem van hunne kunde en bedrevenheid genoegzame blijken gegeven hadden. Het moet dan ook gezegd worden, dat zij den hun opgedragen last uitmuntend volvoerden en vele nieuw ingekochte paarden, waaronder er eenigen zeer halstarrig waren, werden door hen zoo goed gedresseerd, dat, toen zij aan den toom in de manege binnengeleid werden, zij algemeen aan de verwachtingen van het publiek voldeden.

De oude knollen, voor zoover zij nog te gebruiken waren, werden door sterk voeren wat opgelapt, terwijl de kreupelen aan den vilder werden verkocht, die ze natuurlijk verder afmaakte.

Eenige jaren lang bleven zij zoo dikwijls zij zich hier kwamen vertoonen, denzelfden roem en dezelfde belangstelling genieten.

Eensklaps echter, ongeveer tegen het naderen der maand Mei, dat de paardrijders bij gelegenheid der kermis weder verwacht werden, verspreidde zich het gerucht, dat de directeur zijne oude sujetten wederom had geëngageerd en dat zich slechts nog maar een klein gedeelte van zijn vorige troep in zijne dienst bevond.

Dit wekte natuurlijk, zoo als gij wel begrijpen kunt, de algemeene verwondering op; nu hadden zij ook altijd den directeur trouw en eerlijk ter zijde gestaan. Weldra echter maakte de verbazing voor eene algemeene verontwaardiging plaats, toen men vernam, dat de directeur, toegevende aan de klagten van een hoop dwaze lieden, zich had laten opstoken, zijne tegenwoordige pikeurs zijn vertrouwen te ontnemen en zijne oude *sujetten* weer in eere te herstellen.

Men had hem in het oor geblazen, dat hij vreemdelingen, die hier allerlei gevaarlijke nieuwigheden willen invoeren, alleen voor hunne bijzondere bijoogmerken, niet langer in dienst kon houden en de directeur ontsloeg ze dan ook werkelijk.

Eenigen, waaronder zich dan ook, op een na, zijne vorige pikeurs bevonden, behield hij bij zich, omdat hij hen om hunne bedrevenheid niet missen kon en het publiek ook te gaarne hunne kunstverrigtingen zag.

Uit zijne oude sujetten koos hij nu een paar, die hij tot pikeurs aanstelde en aan wie hij nu het bestuur van het spel toevertrouwde; tevens benoemde hij ook nog eenen pikeur, terwijl drie der vorige pikeurs die betrekking bleven houden.

Dit was nu van die drie laatstgenoemde heeren niet mooi gedaan; want, hoe zoudt gij het wel vinden, mijne kinderen, wanneer drie uwer speelkameraadjes, die altijd wel met u geweest waren en vriendschappelijk met u hadden omgegaan, eensklaps zonder eenige aanleidende oorzaak met anderen gingen spelen; zoudt gij dat wel braaf gehandeld vinden? Welnu, zoo was het dan ook met die drie laatstgenoemde heeren. De nieuw benoemde pikeurs begonnen nu den gewonen sleur weer te volgen en alle de paarden te leeren op hun wenk *te blijven stilstaan*; zelfs liet de nieuw benoemde pikeur een paard heel aardig achteruit loopen.

Het gezelschap bestond grootendeels uit nieuwe ongeoefende leden, die het *klappen der zweep* nog niet gewend waren en eerst op het *paard getild* werden, om vervolgens aan den leiband te loopen van den oudsten pikeur, die hen daarna op het zadel naar zijne *pijpen liet dansen*. Het spreekt wel van zelf, door het vreemde der zaak zich angstig en verlegen gevoelende, dat menigeen tot zandruiter werd gepromoveerd. Eenigen waren er echter onder, die beter geoefend waren; die elkander bij de beenen pakten om dus den *kruiwagen* voor te stellen, terwijl anderen als een bal om de pikeurs in het stof rondrolden. Eenigen waren zelfs zoo eenig, waaronder voornamelijk de drie meergenoemde heeren, dat zij zich niet alleen als slangen in allerlei bogten konden wringen, maar zelfs ook hunne lendenen in geheel «tegenovergestelde rigting» konden bewegen.

Het belagchelijkste van allen stelde zich echter de clown aan, die door den directeur Kortelings geëngageerd was. Hij was het *buikspreken* zoo magtig, dat hij een zonderling geluid kon voortbrengen, gelijk gij wel eens een krekel achter den oven hebt hooren sjirpen. Zoowel zijn hoofd als zijne beenen stonden op stelten, en hij maakte met beiden te gelijk soms zulke luchtsprongen, dat de menschen dikwijls met schrik en afgrijzen het hoofd omwenden moesten. Daarbij vergat hij soms niet in den cirque zich voorover te bukken en aldus met zijn handen de menschen *zand in de oogen te strooijen*. Men moest in deze oogenblikken ferm op zijne zakken passen.

De nieuw benoemde pikeurs gaven natuurlijk een programma van de voorstellingen, welke zij in den loop van de kermis zouden geven, en allen waren gehouden dat stipt na te komen. Eenigen echter verdroot het, steeds op ingetoomde paarden, welke bovendien nog aan den leiband des oudsten pikeurs liepen, te rijden; zij zaten vast genoeg in den zadel en wilden den teugel wel wat losser vieren en niet steeds op de houterige stokpaardjes voorthossen. Negen hunner, waaronder twee der vroegere pikeurs, besloten op eigen kosten eene voorstelling te geven, daar de pikeurs geweigerd hadden, om eene benefice-voorstelling voor de armen te geven, die op verschrikkelijke wijs gebrek leden.

Op den daartoe bepaalden dag, werd die voorstelling ook gegeven, en hoewel er waarschijnlijk wegens de weinige bekendheid, weinig volk was opgekomen, zoodat zij hunne onkosten niet konden vergoeden, zoo heeft het aanwezige publiek toch daardoor weer op nieuw hunne bedrevenheid leeren kennen en in zooverre heeft de zaak voor de armen nog zijne voordeelige zijde gehad. Want kort na deze voorstelling heeft een der nieuw benoemde pikeurs zijne zweep nedergelegd.

Het is te hopen, dat de directeur zoowel ten voordeele van de kas als tot genoegen van het publiek, spoedig aan pikeurs, even knap als de ontslagene, het bestuur over zijn paardenspel weer toevertrouwe.

Lina Wellschläger.

Advertentiën.

Prijs-Courant der Effecten.

AMSTERDAM, 12 Januarij 1854.

	Pct.	
Nederland.		
Ned. W. Schuld.	2½	60 7/8, 3/4, 11/16
Dito Certificat.	3	72 7/8
Dito dito	4	90 7/8, 91 15/16
O. I. Leening.	4	91
Amort. Syndic.	3½	
Hand.-Maats.	4½	128
Belgie.		
Certificaten.	2½	
D° *Rothschild.*	2½	
Frankrijk.		
Obligatien.	3	
Spanje.		
Nieuwe	1	20 1/8, 3/16
Dito Buitenl.	3	
D° Binnenl. e/m.	3	38 7/16, 9/16, 1/2
Bew. Sp. Com.		4 1/2, 9/16
Amort. Schuld.		
Portugal.		
Londen nieuwe.	5	35 [illegible]
Dito uitgest.	4	

	Pct.	
Rusland.		
Hope 1798/1816	5	103 7/8, 4
Dito 1828/1829	5	102 7/8
Cert. 1831/1838	5	92 1/8
Dito Dito	4½	90 7/8
Dito *Hope*	4	
Dito *Stieglitz*	4	
Dito dito 5e Ser.	4	
Inschr. Assign.	6	
Certific. dito.	6	
Polen.		
Obligatien	4	
Oostenrijk.		
Metalliek	5	70 3/8
Dito bet. Amst.	5	86 1/4, 1/2
Dito letter B	5	86 7/8, 1/2
Dito 1847	2½	36 1/16, 1/8
Dito 1851/1852	2½	36 11/16, 1/4

Braz. bij Roths. p. s. 500. 5 pct. 4½, 89¾; Philad. Bankact. 3 11/16, ¾; Mex. te Londen 3 pct. 22 3/16, ¼; dito Onb. 22¼, 5/16; Gren. te Londen Onb. 18, 1/16; dito Uitg. 6 13/16, 7/8; Venez. 3½ pct. 28, 1/8; dito Uitg. 1 pct. 11¾; Peru 4½ pct. 60

Alhoewel willig gestemd, was echter onze fondsenmarkt heden over het geheel onbeduidend, daar in geene der genoteerde soorten de operatien en prijsveranderingen van eenig meldenswaardig belang waren.

FRANKFORT, Woensdag 11 Januarij. Metall. 5 pct. 73⅛; Spanje binn. 3 pct. 38½; dito 1 pct. 20⅝; Wiss. op Lond. 3/m. 116¼; dito Parijs 93⅛.

LONDEN, Woensdag 11 Januarij. Consols op tijd 92⅛; Mexico N. 3 pct. 23; Peru N. 4½ pct. 64; Gren. Uitg. 6⅞; Portugal 39; Spanje 1 pct. 20⅜; Certificaten 4⅞; Russen 4½ pct. 88½; dito 5 pct. 108¼; Sardinie 5 pct. 87½; Denemarken 5 pct. 99.

PARIJS, Woensdag 11 Januarij. Fr. 4½ pct. op t. 99; dito 3 pct. op t. 70 55; Sp. Binn. 3 pct. 37⅞; dito 1 pct. 19⅞; Belg. 4½ pct. 95; Rusl. 4½ pct. 92½; N. Metall. 5 pct. 87½.

WEENEN, Woensdag 11 Januarij. Metall. 1852 5 pct. 91½; dito lett. B. 111; Loten v. fl. 250 131½; Lomb. Ven. 100½; Zilver 22; Wiss. Lond. 12.01; Parijs 144.

Gedrukt bij C. H. SUSAN, Jr., te 's Gravenhage.